

VILHELMINA KOMMUN
Kommunfullmäktiges
sammanträde

Sammanträdesdatum
2021-05-17

Bilagor

Kommunfullmäktige

2021-05-17

Ärenden 12-13

**VILHELMINA
KOMMUN**

VUALTJEREN TJÆLTE

VILHELMINA KOMMUN
KOMMUNSTYRELSEN

2021 -02- 08

Dnr.

Rapport från Kommunfullmäktiges beredning av Barn- och Unga

*"Vilhelmina en trygg och tillåtande plats för alla –
fylld med individuella förutsättningar"*

Innehåll

Sammanfattning	3
Bakgrund	3
Syfte	3
Resultat.....	4
Fas 1 Beskrivande läge	4
Utredning om Barn- och ungas hälsa	4
Utredningens resultat i korthet:	4
Slutsatser och frågeställningar	5
Fas 2 Direktiv till KfmBU:s fortsatta arbete.....	5
Direktiv 1: Framtagande av mätetal som kan följas upp över tid	5
Direktiv 2: Klarlägg respektive nämnds och Region Västerbottens nuvarande insatser och möjliga framtida insatser utifrån behov	6
Direktiv 3: Förslag på hur respektive verksamhet ska samverka/samarbeta.	8
Direktiv 4: Förslag på hur framtida styrgrupp ska utformas / bemannas	8
Direktiv 5: Lämna förslag på processplan som är tidssatt, ansvarsfördelad och kostnadsberäknad.....	8
Direktiv 6: Lämna förslag på en gemensam målbild.	8
Direktiv 7: Lämna en utförlig rapport utifrån beredningsdirektiven.....	9
Förslag	9

Sammanfattning

Beredningen Barn- och Unga (BBU) har inventerat situationen på Barn- och Unga området i Vilhelmina kommun. En nulägesbild har presenterats genom rapporten Barn och Ungas Hälsa Vilhelmina (20181117). En viktig slutsats är kopplingen mellan skolnärvaro och resultat. Statistiken signalerar om en situation och utveckling inom skolan som är långt från positiv. Kostnaderna för socialtjänstens insatser inom barn- och unga området är höga. Den främsta orsaken till initiering av ärenden, orosanmälan, insatser och placeringar i åldrarna 0-12 är missbruk, andra vanliga orsaker är vanvård och psykisk ohälsa hos föräldrar.

Förebyggande och ingripande insatser sker genom förvaltningarnas deltagande i HLT-teamet och TSI-Tidiga och Samverkande Insatser. Även Elevhälsans insatser tillsammans med socialförvaltningens placerings- eller terapeutiska inslag är av största betydelse. Genom relevanta mätetal ska utvecklingen kunna följas och dokumenteras över tid.

För det fortsatta arbetet med barn- och unga frågorna är förslaget att KSAU tillsammans med presidier från utbildnings- och socialförvaltningen bildar styrgrupp. Förslag till arbetsgrupp är representanter från IFO, Elevhälsan, Fritidsgården, Personalenheten samt en processledare.

De mål som arbetet ska sträva mot är att:

- Alla barn ska uppnå bästa möjliga hälsa och ha tillgång till hälso- och sjukvård när de behöver det.
- Alla barn och elever ska utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt enligt läroplanens och skollagens mål.
- Alla barn ska känna trygghet i hem, skola och fritid.

Bakgrund

Både social och utbildningsförvaltningen har märkt en alarmerande ökning av problem i gruppen barn- och unga till exempel:

- En ökning av psykisk ohälsa bland barn och unga
- En ökning i ärendemängds- och kostnadsutvecklingen inom IFO
- Bristen i förekomsten av egna alternativ vad gäller åtgärder/verkställighet
- "Parera" problemen är nuvarande huvuduppgift. Tvång före frivillighet.
- Fler barn och unga med fastställda funktionsnedsättningar enligt LSS
- En ökning av psykisk ohälsa bland barn och elever
- Ökande andel orosanmälningar från skolpersonal
- Ökande andelen elever med stor frånvaro
- Ökande andel handlingsplaner i förskolan (behov av stöd)

Syfte

Beredningens syfte är att finna åtgärder som på sikt nedbringar den omfattande problemtyngden inom området barn och unga.

Resultat

Beredningen Barn och Unga har träffats vid nio protokollförda sammanträden. Arbetet delades in i två faser, fas 1 och fas 2. Syftet med fas 1 var att ge ett beskrivande läge och fas 2 var att upprätta direktiv för beredningens fortsatta arbete.

Fas 1 Beskrivande läge

Beredningen har informerats om

- Kommunens HLT-team (Hälsa, Lärande, Trygghet), som sedan hösten 2017 är en samverkansmodell mellan socialförvaltningen, skolan och sjukstugan.
- TSI – Tidiga och Samverkande Insatser är ett utvecklingsarbete som Skolverket och Socialstyrelsen satt igång på uppdrag av regeringen och SKL. Av 54 ansökningar om att delta i detta projekt godkändes 16 st och Vilhelminas ansökan var en av dem.

Utredning om Barn- och ungas hälsa

Genom kommunledningsgruppens inriktningsbeslut användes medel ur TSI-satsningen till att köpa in kvalificerad utredningsresurs från Region Västerbotten. Uppdraget var att samordna arbetet med att ta fram underlag i kartläggningsfasen under hösten 2018.

Syftet med utredningen var att ge en nulägesbild av situationen för Barn och Unga i Vilhelmina kommun samt för hur befintliga samverkansstrukturer inom barn- och unga området ser ut. Utredningen ska lägga en grund för beslut om insatser och organisation i Vilhelmina kommun för att på kort och lång sikt förbättra arbetet med barn och unga i kommunen.

Utredningens resultat i korthet:

- Vilhelmina har ökad andel äldre, relativt stabila födelsetal och en liten andel ungdomar i åldern 16-24.
- Kommunen domineras av yrken med låga utbildningskrav och en könssegregerad arbetsmarknad. Mönstret för Vilhelmina arbetsmarknad känns igen i länet och i mindre glesbygdskommuner i Sverige.
- Med en genomsnittlig inkomst på 248 000 kr per person och år ligger Vilhelmina klart under rikssnittet på 300 000 kr.
- Eleverna i Vilhelmina läser i stor utsträckning på kommunens egna gymnasieskola, 8 av 10 elever från Vilhelmina som läser på gymnasiet läser på Malgomajskolan.
- Valet av gymnasieutbildning, samt i vilken utsträckning man tar examen påverkar behörigheten till vidare studier. Av eleverna från Vilhelmina är endast 3 av 10 behöriga för högskolestudier efter tre års gymnasieutbildning, det är mindre än hälften så stor andel som i hela landet.
- Kopplingen mellan skolnärvaro och resultat i skolan är mycket starka och hög frånvaro ökar inte bara riskerna att misslyckas i skolan, det är också ofta en signal om dåligt mående.
- När det gäller resultat hos eleverna i skolan i Vilhelmina så är resultaten godtagbara men inte mer än så, resultaten i gymnasieskolan när det gäller genomströmning är dåliga. En betydande skillnad finns mellan resultaten hos pojkar och flickor och det är också tydligt hur det är skillnad mellan barn till föräldrar med gymnasial utbildning och barn till föräldrar med eftergymnasial utbildning.

- Sammantaget signalerar statistiken om en situation och utveckling inom skolan som är långt från positiv. Sett till resurserna är det svårt att exakt särskilja vilka resurser inom skolan som går till stödjande insatser för barn och unga, dock kan man konstatera att antalet anställda inom elevhälsan ökat de senaste åren.
- Generellt är Vilhelmina kommun en kommun med dyr grund- och gymnasieskola i förhållande till jämförbara kommuner i landet.
- Kostnaderna för socialtjänstens insatser inom barn- och unga området är höga i Vilhelmina i förhållande till rikssnittet och antalet insatser och ärenden är också högt.
- Vanligaste anmälaren är skolan och bedömningen hos socialtjänsten är att orosanmälan ofta är välgrundade.
- De främsta orsaken till initiering av ärenden, orosanmälan, insatser och placeringar i åldrarna 0-12 är missbruk, andra vanliga orsaker är vanvård och psykisk ohälsa hos föräldrar.
- Hos ungdomar 13-20 år är riskbruk och psykisk ohälsa vanliga och växande orsaker men även föräldrars missbruk och skolproblematik är vanliga och ökande orsaker.
- Samverkan mellan myndighet anses vara en framgångsfaktor för lyckade insatser för barn och unga och för att nå framgång i det förebyggande arbetet. Ett omtag har gjorts för strukturerad samverkan mellan myndigheterna i Vilhelmina kommun.

Slutsatser och frågeställningar

- Skola och socialtjänst släcker bränder som kulturen i Vilhelmina skapat.
 - Finns det hopp för barn- och unga i Vilhelmina? Svar: Ja.
 - Upplever alla att det finns hopp? Svar: Nej.
 - Vad har ungdomarna för tilltro till sin egen framtid?
-

Fas 2 Direktiv till KfmBU:s fortsatta arbete

Direktiv 1: Framtagande av mätetal som kan följas upp över tid

Utbildningsförvaltningen

Förskola:

- Andel orosanmälningar
- Andel insatser för barn i behov av särskilt stöd

Frånvaro:

Grundskola + gymnasium:

- Andelen elever med frånvaro 20% och mera under läsåret
- (Orosanmälan)

Måluppfyllelse:

Grundskolan:

- Betyg åk 6 – Andelen godkända
- Behörig till nationellt program(yrkesprogram)

Gymnasiet:

- Gymnasieexamen

Socialförvaltningen

Mätbara mål:

- Andelen ansökningar om stöd via IFO har ökat med 80 % 2020 i jämförelse med antalet ansökningar 2018.
- Andelen inkomna anmälningar om oro till IFO har minskat med 20 % 2020 i jämförelse med antalet anmälningar om oro 2018.
- Andelen beslut om påbörjade placeringar har minskat med 20% 2020 i jämförelse med antalet 2018.
- Ekonomiskt bistånd till unga vuxna 18-25 år.

Region Västerbotten

Presentation av sjukstugans mätetal, som är **antal remisser till barn- och ungdomspsykiatri, BUP.**

Direktiv 2: Klarlägg respektive nämnds och Region Västerbottens nuvarande insatser och möjliga framtida insatser utifrån behov

Insatser från utbildningsförvaltningen

- H L T

- Hälsa – Region Västerbotten
- Lärande – Skolan
- Trygghet – IFO

som syftar att i tidigare skede upptäcka behov och sätta in stöd.

Elevhälsans insatser:

- Specialpedagogiska genom specialpedagog och speciallärare
- Medicinska genom skolsköterska eller skolläkare
- Psykosociala genom skolkurator
- Psykologiska genom skolpsykolog.

Insatser från Socialförvaltningen

Stöd till barn, ungdomar (0-20 år) och deras föräldrar:

- Placering i HVB- eller familjehem
- Kontaktfamilj eller kontaktperson
- Stödsamtal
- Ungdomstjänst, placering och samtal
- Insatser genom stödteamet Nyckeln
 - FFT, Funktionell Familje Terapi
 - Repulse, manualbaserat impulsträningsprogram
 - Strukturerad öppenvårdsinsats
 - Alternativ till våld, strukturerad samtalsserie

Insatser utan behov av beslut:

- Samarbetssamtal för föräldrar
- Fem rådgivande samtal till ungdomar och föräldrar
- ABC, Alla Barn i Centrum
- ÄFT, älskade Förbannade, Tonåring

- Föräldraskap i Sverige.
- HLT: Vilhelminamodellen
Samverkansmöte med skola, RV, socialsekreterare IFO
- Medling: Barn/ungdom som begått brott och den som blivit utsatt för brottet får möjlighet att vid ett möte sätta sig ner och prata om det som hänt

Insatser från Region Västerbotten

Salutsatsningen vars syfte är att alla barn och ungdomar 0–18 år ska nås av hälsofrämjande insatser under hela uppväxten, med början hos de blivande föräldrarna under graviditeten, samt att utveckla ett system för epidemiologisk bevakning av hälsa och levnadsvanor hos nyblivna föräldrar, barn och ungdomar.

Region Västerbottens insatser:

- Familjecentralen
- Ungdomsmottagning
- Första linjens arbete med uppdrag att ta hand om barn med psykisk ohälsa

HLT-teamet i Vilhelmina:

- Länsgrupp, övergripande politisk nivå
- Styrgrupp, chefer inom skola, socialtjänst och RV
- Referensgrupp, IFO-chef, rektorer och företrädare för primär-vården
- Operativa HLT-mötet, nyckelpersoner från socialtjänst, elevhälsa och primärvård

Övergripande mål är:

- Alla barn ska uppnå bästa möjliga hälsa och ha tillgång till hälso- och sjukvård när de behöver det.
- Alla barn och elever ska utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt enligt förskolans och grundskolans mål.
- Alla barn ska känna trygghet i hem, skola och på fritiden.

Gemensamma mål är:

- Barn och familj i behov av stöd får kontakt med någon av aktörerna på området inom 7 dagar, akut behov samma dag.
- Antalet besök till regionens specialistnivå minskar.
- Färre anmälningar till Socialtjänsten. Fler ansökningar till Social-tjänsten.

Genom att:

- Barn och familjer i behov av stöd från flera aktörer ska ha en Samordnad individuell plan (SIP). Planen ska upprättas inom 30 dagar från det att någon av aktörerna aktualiserat behovet av samverkan.
 - Barn och deras familjer görs delaktiga i de insatser som erbjuds i samverkan
 - Barn och deras familjer är nöjda med insatsen och resultaten av samverkan.
-

Direktiv 3: Förslag på hur respektive verksamhet ska samverka/samarbeta.

Förslag till samverkansparter är Region Västerbotten, Polisen, Länsstyrelsen och frivilligorganisationer.

Direktiv 4: Förslag på hur framtida styrgrupp ska utformas / bemannas

Förslag är att KSAU tillsammans med presidier från utbildnings- och socialförvaltningen bildar styrgrupp för det fortsatta arbetet med barn- och unga frågorna.

Förslag till arbetsgrupp. Det innebär att arbetsgruppen föreslås representeras av:

- Processledare
- IFO
- Elevhälsa, skola – förskola.
- Fritidsgård
- Personalenheten

Föreslagna enheter har vardera en person i arbetsgruppen men kan vid olika tillfällen kan ta in fler medarbetare om behov uppstår.

Direktiv 5: Lämna förslag på processplan som är tidssatt, ansvarsfördelad och kostnadsberäknad.

Förslag till processplan vilket är en kostnadsberäkning på 500.000 kr per år för processledare och övriga kostnader, en tidsplan och ansvarsfördelning som innehåller redovisning till KF i december samt till styrgruppen under kvartal 1 -20. Kostnaderna ska inrymmas i nämndernas befintliga budgetar.

Direktiv 6: Lämna förslag på en gemensam målbild.

Förslag till gemensam målbild som har syftet:

”Med Vilhelminamodellen som utgångspunkt ska hög kvalitet i basverksamheterna och tidiga insatser vid indikerade problem skapa bästa möjliga förutsättningar för att alla unga i sina närområden ska få möjlighet att växa upp med en god hälsa, ett utvecklande lärande och hög grad av social trygghet.”

De mål som presenteras är:

- Alla barn ska uppnå bästa möjliga hälsa och ha tillgång till hälso- och sjukvård när de behöver det.
- Alla barn och elever ska utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt enligt läroplanens och skollagens mål.
- Alla barn ska känna trygghet i hem, skola och fritid.

Samverkansmål

"Genom synkronisering mellan den kommunala grundskolan, elevhälsan, socialtjänsten och regionens hälsocentral ska barn 0-20 år och deras familjer, få så tidigt stöd som möjligt för att uppnå de övergripande målen och för att behov av mer omfattande insatser senare minskar."

Sedan finns ett antal indikatorer som ska mäta hur målen uppnås:

- Förbättra Barn och Ungas inom Vilhelmina kommuns självupplevda hälsa, trygghet och vardagssituation.
- Alla Barn och Unga ska uppnå bästa möjliga hälsa och ha tillgång till hälso- sjukvård när de behöver det.
- Alla Barn och Elever ska utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt enligt läroplanens och skollagens mål.
- Alla Barn och Unga ska känna trygghet i hem, skola och fritid.
- Antalet placeringar gällande Barn och Unga ska minska.
- Antal individer som uppbär försörjningsstöd som grundläggande inkomst ska minska.

Direktiv 7: Lämna en utförlig rapport utifrån beredningsdirektiven

Uppdrag till kommunchefen att sammanställa en rapport utifrån beredningsdirektiven.

Förslag

Beredningen av barn- och unga vill lämna följande förslag till kommunfullmäktige:

1. I enlighet med direktiv 7 notera rapporten från Kommunfullmäktiges beredning av barn- och unga.
2. I enlighet med direktiv 3 anta förslag att samverkansparter är Region Västerbotten, Polisen, Länsstyrelsen och frivilligorganisationer.
3. I enlighet med direktiv 4 anta förslag att KSAU tillsammans med presidier från utbildnings- och socialförvaltningen bildar styrgrupp för det fortsatta arbetet med barn- och unga frågorna.
4. I enlighet med direktiv 4 anta förslag till arbetsgrupp. Det innebär att arbetsgruppen föreslås representeras av ½ tids tjänst som processledare, IFO, Elevhälsa, skola – förskola, fritidsgården och personalenheten. Föreslagna enheter har vardera en person i arbetsgruppen men kan vid olika tillfällen ta in fler medarbetare om behov uppstår.
5. I enlighet med direktiv 5 anta förslag till processplan vilket är en kostnadsberäkning på 500.000 kr per år för en ½-tidstjänst och övriga kostnader, en tidsplan och ansvarsfördelning som innehåller redovisning till KF i december samt till styrgruppen under kvartal 1 -20.
6. I enlighet med direktiv 6 anta förslag till gemensam målbild som har syftet:
 "Med Vilhelminamodellen som utgångspunkt ska hög kvalitet i basverksamheterna och tidiga insatser vid indikerade problem skapa bästa möjliga förutsättningar för att alla unga i sina närområden ska få möjlighet att växa upp med en god hälsa, ett utvecklande lärande och hög grad av social trygghet."

De mål som presenteras är:

- Alla barn ska uppnå bästa möjliga hälsa och ha tillgång till hälso- och sjukvård när de behöver det.
- Alla barn och elever ska utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt enligt läroplanens och skollagens mål.
- Alla barn ska känna trygghet i hem, skola och fritid.

Samverkansmål

”Genom synkronisering mellan den kommunala grundskolan, elevhälsan, socialtjänsten och regionens hälsocentral ska barn 0-20 år och deras familjer, få så tidigt stöd som möjligt för att uppnå de övergripande målen och för att behov av mer omfattande insatser senare minskar.”

Sedan finns ett antal indikatorer som ska mäta hur målen uppnås:

- Förbättra Barn och Ungas inom Vilhelmina kommuns självupplevda hälsa, trygghet och vardagssituation.
- Alla Barn och Unga ska uppnå bästa möjliga hälsa och ha tillgång till hälso- sjukvård när de behöver det.
- Alla Barn och Elever ska utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt enligt läroplanens och skollagens mål.
- Alla Barn och Unga ska känna trygghet i hem, skola och fritid.
- Antalet placeringar gällande Barn och Unga ska minska.
- Antal individer som uppbär försörjningsstöd som grundläggande inkomst ska minska.

7. Att entlediga ordinarie ledamöter och ersättare från kommunfullmäktigeberedningen barn- och unga.

Ordinarie ledamöter:

Annika Andersson (C)	Magnus Johansson (S)	Rickard Norberg (KD)
Liselott Hermansson (C)	Viveka Abrahamsson (S)	Gunder Lindgren (PA)
Monika Gebart (C)	Annika Wibrell (S)	Rune Andersson (V)

Ersättare:

Else Westerlund (C)	Mikael Österberg (S)
---------------------	----------------------

Socialnämnden

VILHELMINA KOMMUN KOMMUNSTYRELSEN		
2021-02-09		
Dnr.		

Au § 46 Dnr 2017/223 751
Beredning Barn och Unga - Rapport.

Au 2021-01-20

Upprättat utkast till rapport från kommunfullmäktiges beredning av Barn och Unga redovisas.

Ordförande föreslår arbetsutskottet besluta:
Att föreslå socialnämnden besluta att anta visionen och godkänna upprättad rapport.

Efter avslutad överläggning finner ordförande att arbetsutskottet har beslutat bifalla ordförandens förslag.

ARBETSUTSKOTTET BESLUTAR

att föreslå socialnämnden besluta att anta visionen och godkänna upprättad rapport.

Handwritten signature

VILHELMINA KOMMUN
Utbildningsnämnden

PROTOKOLL

65(68)

2021-01-27

VILHELMINA KOMMUN KOMMUNSTYRELSEN		
2021-02-16		
Dnr.		

Skolchef
 Skolledare
 Utbildningsnämnd
 Socialnämnd
 Kommunkansli

§ 27
Beredningen "Barn och unga"

Dnr 2018-051

629

AU 2019-10-23

Skolchef Christer Staaf informerar kort om tidsplanen för arbetet med beredningen "Barn och unga". En slutrapport väntas efter kommande beredningsmöte den 31/10.

AU 2019-10-23 § 97

ARBETSUTSKOTTET BESLUTAR

att avvakta slutrapporten.

UBN 2021-01-27

Ordförande Viveka Abramsson informerar om den slutrapport som ska gå vidare till Kommunfullmäktige.

Anna-Leena Danielsson (PA) lämnar en del synpunkter på slutrapportens innehåll på sid 4, 5 och 9 enligt nedan, men väljer att ta debatten när rapporten redovisas vid Kommunfullmäktiges sammanträde:

- att ge ett geografiskt perspektiv på lägesbeskrivningen
- att ge ett tidsmässigt perspektiv på lägesbeskrivningen: mötestider måste framgå, under vilken tid pågick utredningen – vad har hänt under tiden: exv nedlagda skolor mm.
- ändra meningen på sidan fem enligt ovan angett:

Istället borde det stå något liknande att "Psykisk ohälsa och otrygghet i samhället drabbar i förlängningen barn och unga i förskole- och skolåldern, deras mående och skolresultat, skola och socialtjänst får därför ökade kostnaden när de måste ingripa med olika insatser och åtgärder".

Besvara den sista frågan eller stryk den: "Vad har ungdomarna för tilltro till sin egen framtid?"

- uppdatera alla "utdaterade" förslag för att de inte logiskt ska behöva avstyrkas.
- Bland insatser från Regionen: ställ krav på samarbetsprojekt kring Kultur- och musikskola i hela länet
- Om en styrgrupp ska finnas bör det vara en parlamentarisk grupp utifrån vilka partier som sitter i KFM

Justering (sign)

Utdragsbestyrkande

VILHELMINA KOMMUN
Utbildningsnämnden**PROTOKOLL****66(68)****2021-01-27****§ 27 (forts)**

Dnr 2018-051

629

Beredningen "Barn och unga"

- någon nedläggning av fritidsgård kan inte komma på fråga.

- kommunen borde tydligare identifiera vilka "frivilligorganisationer" som kan vara samarbetsparter.

UBN 2021-01-27 § 27

UTBILDNINGSNÄMNDEN BESLUTAR

att godkänna slutrapporten "Barn och unga".

- - - -

Justering (sign)

Utdragsbestyrkande

Kommentarer om Slutrapport Barn och unga

Inledningsvis trodde jag att beredningen/rapporten skulle varit klar för ett år sedan och en del av besluten är dessutom "utdaterade" och behöver uppdateras för att inte logiskt behöva avstyrkas. Här nedan kommer några synpunkter en del redaktionella andra innehållsliga som kräver en återremiss.

Obefintligt geografiskt perspektiv

Sid 4 "Syftet med utredningen var att ge en nulägesbild av situationen för Barn och Unga i Vilhelmina kommun samt för hur befintliga samverkansstrukturer inom barn- och unga området ser ut."

Hur ska kommunen/beredningen kunna ge det om det inte tas i beaktande om det finns skillnader (i mående, närvaro och skolresultat) beroenden på var du bor (och/eller går i skola). Det finns inga uppgifter om att det har undersökts eller jämförts mående/anmälningar mellan fjäll-, by- samt tätortsskolor. Under undersökningsperioden existerade Malgovik och Nästansjö skolor. Dessutom finns det gymnasieelever som bor i kommunen men går i annan kommun och vice versa. Jämförelser kan ge underlag och idéer för insatser och åtgärder.

Ifall dessa uppgifter inte tagits med på grund av att det kränker individers integritet så måste det framgå i texten och givetvis förklaras på vilket sätt.

Sid 5 I slutsatser och frågeställningar skrivs: "Skola och socialtjänst släcker bränder som kulturen i Vilhelmina skapat" – det är en olämplig skrivning för en allmän handling. Vilken "kultur" menas (det har inte omnämnts i rapporten dittills) är det folkkultur, politisk kultur eller kultur i form av teater, eller kultur- och musikskola? Nej, troligen inte. Däremot är Kultur och musikskolan ett väldigt viktigt verktyg för att arbeta med frågor om välmående för unga. Regionen uttalar att det borde finnas i varje kommun men drar inte något strå till stack för att tillgodose det. Det – om något – borde kunna släcka många "bränder". Arbeta mot regionen för att regionen skulle i sitt regionala utvecklingsarbete driva fråga om lika villkor till kultur för alla unga oavsett var i regionen de bor. Istället borde det stå något liknande att "Psykisk ohälsa och otrygghet i samhället drabbar i förlängningen barn och unga i förskole- och skolåldern, deras mående och skolresultat, skola och socialtjänst får därför ökade kostnaden när de måste ingripa med olika insatser och åtgärder".

Den sista frågan: "Vad har ungdomarna för tilltro till sin egen framtid?" besvaras inte varför den lätt uppfattas som en slutsats. Att de inte har någon tilltro.

Sid 7 Bland insatser från Regionen: ställ krav på samarbetsprojekt kring Kultur- och musikskola i hela länet (Vilhelmina den enda som inte anser sig ha råd). Det var en av de få saker som var lika var du än bodde i kommunen – torts att fjällskoleleverna fick utöva sin musikskola under skoltid så fick de åtminstone tillgång till en liten del av det utbud som tätortselever annars mycket enklare har.

Sid 8 Om det är KSau och presidierna som ska vara styrgrupp för barn och unga frågorna minskar vi ner en viktig fråga till att behandlas av skolnedläggningspartier. Om en styrgrupp ska finnas bör det vara en parlamentarisk grupp utifrån vilka partier som sitter i KFM. Och en sak är säker - någon nedläggning av fritidsgård kan inte komma på fråga.

Sid 9 kommunen borde bl.a. identifiera vilka "frivilligorganisationer" som kan vara samarbetsparter.

Förslag till yrkande:

Återremiss av slutrapporten för

- att ge ett geografiskt perspektiv på lägesbeskrivningen
- att ge ett tidsmässigt perspektiv på lägesbeskrivningen: mötestider måste framgå, under vilken tid pågick utredningen – vad har hänt under tiden: exv nedlagda skolor mm.

- ändra meningen på sidan fem enligt ovan angett:

Istället borde det stå något liknande att "Psykisk ohälsa och otrygghet i samhället drabbar i förlängningen barn och unga i förskole- och skolåldern, deras mående och skolresultat, skola och socialtjänst får därför ökade kostnaden när de måste ingripa med olika insatser och åtgärder".

Besvara den sista frågan eller stryk den: "Vad har ungdomarna för tilltro till sin egen framtid?"

- uppdatera alla "utdaterade" förslag för att de inte logiskt ska behöva avstyrkas.
- Bland insatser från Regionen: ställ krav på samarbetsprojekt kring Kultur- och musikskola i hela länet
- Om en styrgrupp ska finnas bör det vara en parlamentarisk grupp utifrån vilka partier som sitter i KFM
- någon nedläggning av fritidsgård kan inte komma på fråga.
- kommunen borde tydligare identifiera vilka "frivilligorganisationer" som kan vara samarbetsparter.

VILHELMINA KOMMUN KOMMUNSTYRELSEN		
2021-04-22		
Dnr.		

Gemensamt driftbolag VA/renhållning Lycksele Vilhelmina

Historia

Ärendet väcktes våren 2019

Hösten 2020 utsågs en arbetsgrupp som fick i uppgift att samverka med LAVAB och Lycksele för att utreda möjligheterna till samverkan.

Reda ut Vilhelmina kommuns förutsättningar att ingå i ett gemensamt driftbolag med Lycksele (LAVAB)

Syfte och mål

Driftbolaget består av 2 stycken Avfalls och VA kollektiv som valt att ansluta sig.

Verksamheterna bedrivs utifrån självkostnadsprincipen.

Varför bilda ett driftbolag?

- Säkra kompetensen i regionen
- Skapa en optimal utveckling för Avfall och VA i regionen
- Utveckling av behandlingsmetoder av mottagna volymer
- Vara ett föredöme för samverkan

En kommunal verksamhet som bedrivs i samverkan i annan driftsform

Bärande grunder för bolaget.

Kommunfullmäktige i varje kommun beslutar precis som tidigare, om:

- Taxor
- Investeringar
- Verksamhetsområden för VA
- Allmänna bestämmelser för VA (ABVA)

Alla anslutna äger lika mycket av bolaget samt har lika mycket inflytande.

Alla erlägger en avgift för inträde i bolaget.

Viktiga principer för bolaget:

Varje kommun äger sina VA anläggningar, för Lycksele ligger ägandet i LAVAB.

Driftbolaget har helhetsansvaret för alla avfalls och va-frågor i ägar-kommunerna.

Bolaget är som verksamhetsutövare ansvarig för miljötillstånd och verksamheternas fel och brister.

Varje kommun står för sina särkostnader.

Samkostnaderna fördelas på ett solidariskt sätt mellan delägarna(efter befolkning)

Varje kommun behandlas utifrån sina förutsättningar.

Viktiga principer för avfall och VA verksamheter i Sverige

- VA finansieras av VA-kollektivet.
- Kostnader täcks helt av avgifter/taxor.
 - Anläggningsavgift: för att ansluta sig.
 - Brukningsavgift: årlig avgift för brukande av VA-tjänsterna (fast + rörlig del)
- VA verksamheten ska ha ett nollresultat.
- Avfall, hushållsavfallet, finansieras av abonnenterna.
- Kostnader täcks hel av avgifter/taxor.
 - Hämtning och behandlingsavgift
 - Drift av ÅVC
- Avfall ska ha ett nollresultat

Affärsidé

På affärsmässiga grunder leverera och utveckla hållbara tjänster som skapar samhällsnytta för delägarna och deras kunder.

Strategiska mål för att uppfylla bolagets affärsidé är

- Att vara kostnadseffektiva
- Att ha en god balans i arbetet utfört i egen regi respektive med externa resurser
- Att leverera de produkter och tjänster som efterfrågas av ägare och kunder
- Att vår leverans uppfyller de servicelöften som vi utlovat
- Att våra kunder alltid får ett professionellt bemötande och vi följer kundens ärenden i hela processen vid kontakt med oss
- Vi kommunicerar i första hand proaktivt vad vi gör så att våra kunder både vet när vi påverkar dem och på vilket sätt de påverkar vår verksamhet

Övergripande ansvarsområden för Bolaget

- Avloppsreningsverk
- Pumpstationer för avloppsvatten
- Vattenverk
- Vattentorn och lågreservoarer
- Tryckstegringar
- Ledningsnät inklusive anordningar såsom brand/spolposter, avstängningsventiler, magasin, bräddutlopp m m
- Översiktsplaner/detaljplaner (yttrande utifrån ett verksamhetsperspektiv)
- Bygglösa (yttrande utifrån ett verksamhetsperspektiv)
- Mätarbyten
- Miljötillstånd och miljörapporter
- Konstruktion och beräkning av taxa
- Brukningsavgifter
- Anläggningsavgifter
- Fakturering (som tjänst på uppdrag av minst X kommuner)
- Gemensam informationstjänst
- Gemensam ekonom/controller
- ÅVC
- Deponier (ej nedlagda)
- Maskinpark
- Containerflotta
- Hantering kärl för avfall
- Insamlingsystem för avfall
- Dagvattendammar
- Nyanslutningar
- Vatten- och avloppsfrågor i
- Exploateringar

Styrning och ledning (exempel)

Bolaget styrning

Varje kommun har minst en ordinarie ledamot och en suppleant i styrelsen för bolaget.
Antalet ledamöter bestäms utifrån antalet anslutna i bolaget.

Styrelsen sammanträder 4 ggr/år

De utsedda ägarrepresentanterna träffas, förutom på bolagstämman, 2 ggr/år för ägarsamråd

Förtroendevalda revisorer informeras om verksamheten 2 ggr/år

För varje ansluten kommun så hanteras verksamheternas avlopps och avfallsärenden i nämnd eller Ks, förutom i LAVAB

I varje kommun så kan det finnas en kontaktperson i varje kommun som blir en länk mellan bolaget och den beslutande instansen

Bolaget utser också en kontaktperson till respektive delägare

Bolaget tar hand om skada som drabbat abonnent

Hantering av verksamhets frågor av olika art

Tecknar avtal för verksamheterna

Personal som arbetar inom resp. verksamhet flyttas över till bolaget

Bolaget skall ha ett ledningssystem baserat på kvalitet, miljö- och arbetsmiljö enligt ISO 9001, 14001 samt 45001

Varför har vi köpt en ny sopbil om vi går in i bolag?

Avfallsinsamling ska ske över tid, insamlingen ska ske i egen regi.

Den nya bilen och personalen ska vid bolagsbildning övergå till bolaget.

Om det inte blir ett gemensamt bolag så har vi säkrat insamlingen med den nya bilen.

Vad måste utredas vidare för Vilhelmina kommun

Tjänsteköp "åt båda håll"

Identifiera avtal som ska sägas upp exempel:

Åslunds, Maskintid VA

Umeå energi, omhändertagande av avfall

Elkretsen, omhändertagande av elfragmentationer

Kuusakoski, metallskrot

Norrlandsjord, flisning av träprodukter

Kronans droghandel, kanyler och sprutor

Stena, transport av hushållssopor och farligt avfall

X antal entreprenörer, bla, snöröjning byar

Omvärldsanalys / Utmaningar inom Avfall och VA

- Ny- och reinvesteringar i ledningsnät och anläggningar.
- Upprätthålla förnyelsetakten
- Förändrad insamling av avfall
- Myndighetskrav för båda verksamheterna förändras och ökar
- Säkerhet kring samhällsviktiga funktioner

Vad kan då fördelarna vara att ansluta sig till bolaget?

- En samlad kompetens för respektive verksamhet
- En kundtjänst som hanterar frågor i alla anslutna kommuner.
- Antalet verksamhetssystem reduceras. Behövs inte ett i varje kommun.
- Stordrift av insamling av avfall. Det blir bättre nyttjande av fordon
- Gemensam information

Eventuella risker att utreda

- Kan bli dyrare för taxekollektivet, kan lösas genom tjänsteköp
- Dagvatten med brunnar (markvatten) 2 separata ledningssystem i mark.
- Brandposter
- Spolposter
- Investeringar, kapitaltjänst och anslutningsavgifter
- Reinvesteringsakt
- Gränsdragningslista med ansvarsfördelning mellan ägare om bolag är viktig.

Kostnader nu och i bolaget

Nuvarande kostnader i egen regi i förhållande till kostnaderna i bolaget är i dagsläget svårt att svara på.

De stora vinsterna ska vara:

Minska/bromsa kostnadsutvecklingen

Kompetensförsörjning, minskar sårbarhet och ökar redundans

Större möjlighet att möta agenda 2030 och kommande hållbarhets och miljökrav

Samordningsvinster, upphandlingar, utrustning, fordon, personal, avtal, licenser, mm

Beslutsunderlag för bolaget

Affärsplan

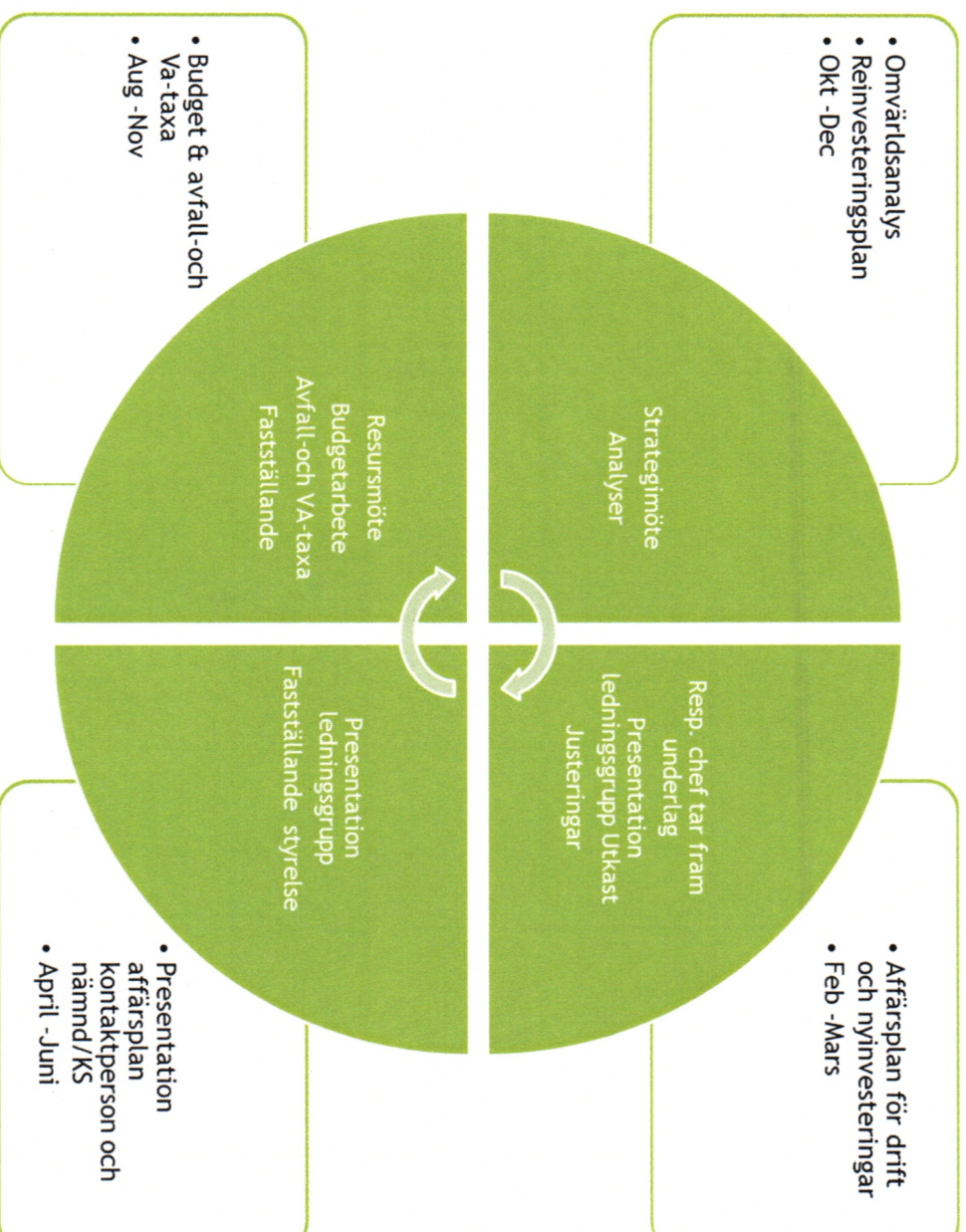
Arbetas fram årligen för de kommande tre åren

Beskriver nuläge för resp. kommuns va-anläggningar och anger framtida behov av drift och investeringar.

Förslag till taxeförändring de kommande tre åren redovisas. Taxa antas per år men baseras på en tre års prognos. Innebär m.a.o. en rullande tre års plan.

För större projekt tas separata beslut där bolaget arbetar fram ett beslutsunderlag och är föredragande, ex nytt reningsverk eller framtida vattenförsörjning samt större förändringar av avfallshanteringen inom regionen.

Affärsplan och budget –en cyklisk process (inkl avfall- och VA-taxa)

Hur fördelas intäkterna i kollektiven

Omslutning i respektive kollektiv idag:

VA 16,5 miljoner

Renhållning 11.9 miljoner

Av den totala intäkten i kollektiven går:

VA 4,3 miljoner till avskrivningar/kapitaltjänstkostnader

Rh 372 000 kronor till avskrivningar/kapitaltjänstkostnader

VA 12.2 miljoner till drift och administration

Rh 11,5 miljoner till drift och administration

Budgeten, ett gemensamt arbete

- Den konstruktion som valts för Bolaget innebär att den totala avfall – och va-budgeten byggs upp på följande sätt:
- Drift-och underhållskostnader (hanteras av Bolaget)
- Räntor och avskrivningar på investeringar (hanteras av kommunen såsom ägare av va-anläggningarna)
- Bolaget redovisar föreslagna ny-och reinvesteringar i Affärsplanen och genomför dem sedan i enlighet med kommunfullmäktiges beslut
- Övriga kostnader, ex nämnd och kontaktperson (hanteras av respektive kommun)
- Anslutningsavgifter tillfaller kommunen som bekostar investeringen
- Bolaget ansvarar för administrationen.

Återrapportering från bolaget

- Månadsrapport
- Prognos 3 ggr/år
- Årsbokslut och årsredovisning för bolaget
- Verksamhetsberättelse
- Beskrivning av årets verksamhet i respektive kommun med ekonomiskt utfall och kommentarer samt omvärldsanalys av kommande lagstiftning och behov av investeringar.

2021-04-06

VILHELMINA KOMMUN KOMMUNSTYRELSEN		
2021 -04- 2 2		
Dnr.		

Inlandsbolaget, samarbete kring vatten, avlopp och renhållning i inlandet

Bakgrund

Sedan drygt ett år tillbaka har samtal förts mellan representanter för Lycksele kommun genom Lycksele Avfall och Vatten AB och Vilhelmina kommun om att bilda ett gemensamt bolag för driften och vatten- och avloppsanläggningar samt för renhållningsverksamheten i inlandet.

Syfte

Avfallshantering

Kommunernas skyldigheter när det gäller avfallshanteringen har ökat kraftigt under den senaste 10-årsperioden. Regeringsbeslut beträffande returpapper samt insamling av förpackningar innebär sannolikt ett ökat ansvar för kommunerna att organisera verksamheten på ett mera miljömässigt och rationellt sätt än vad som sker idag. Omhändertagandet av textilavfall utreds för närvarande och det är inte osannolikt att kommunerna även här kommer att åläggas ett större ansvar för omhändertagandet. Den lagstadgade skyldigheten för kommunerna att svara för insamlingssystem för matavfall kräver särskilda insatser i form av teknisk infrastruktur i fråga om kärl och transporter. Oavsett blivande lagstiftning på området, tvingas kommunerna se över sina verksamheter i syfte att underlätta för medborgarna att bidra med ökad miljöhänsyn med de organisatoriska och ekonomiska konsekvenser som detta innebär för kommunerna.

Vatten och avlopp

Tillhandahållandet av vatten av hög kvalitet som ett av människans viktigaste livsmedel och att ta hand om flytande och fasta föroreningar från hushåll och industri i effektiva och miljösäkra system är sedan decennier tillbaka en lagstadgad plikt för kommunerna. Kraven på produktionsprocesserna har succesivt ökat och därmed också kostnaderna för verksamheterna.

Gemensamma utgångspunkter

Då kraven på alla de system som ska svara för omhändertagande och produktion i aktuella verksamheter ständigt ökar och därmed också behovet av att säkerställa nödvändiga kompetenser, behöver åtgärder vidtas för att klara den ökande kompetensfrågan som då blir aktuell. Kommunerna var för sig och särskilt de mindre, kommer att mötas av problem när det gäller att rekrytera och behålla personal med nödvändiga kunskaper och erfarenheter för att klara kommunens lagstadgade åtaganden. Nödvändiga och kostsamma investeringar i tekniska anläggningar och transportsystem, kräver bättre underlag och större volymer. För att säkerställa att detta ska bli möjligt, krävs ett långtgående samarbete över kommungränser. I ett första steg är förslaget att bilda ett gemensamt driftbolag tillsammans med Lycksele Avfall och Vatten AB, vilket då ska svara för de aktuella verksamheterna.

De verksamheter som bolaget ska bedriva, är underkastade alla de regleringar som föreskrivs i lag och författning tillsammans med alla de föreskrifter som gäller verksamheterna.

Innebörden av bolagsbildningen i övrigt i fråga om organisation och praktisk hantering, redovisas under kommande avsnitt, men en viktig utgångspunkt är att den verksamhet som kommer att bedrivas i det blivande bolaget, säkerställer kostnadseffektivitet och hög kvalitet i levererade tjänster med beaktande av den för kommunala bolag gällande självkostnadsprincipen.

Gemensamt bolag

Ett bolag bildas för att omhänderta de aktuella verksamheterna. För detta krävs att en preciserad bolagsordning utarbetas och att ingående delägare i det blivande bolaget gemensamt utformar tydliga och heltäckande ägardirektiv som på ett relativt detaljerat sätt beskriver vilka verksamheter och åtgärder som bolaget ska ansvara för. I ett första steg ingår i det blivande bolaget Lycksele Avfall och Vatten AB och Vilhelmina kommun. Aktiekapitalet bör i ett startskede inte understiga två miljoner kronor. Då bolaget bör ägas till lika delar, innebär det att Vilhelmina kommuns insats då skulle bli en miljon kronor. Den blivande bolagsordningen bör i fråga om aktiekapitalet storlek ta hänsyn till önskemålet om att fler kommuner ska ansluta sig till bolaget. Bolagets styrelse bör i ett inledande skede inte bestå av fler än fem ledamöter, men bolagsordningen bör ta höjd för ytterligare ett par ledamöter för att möjliggöra anslutning av flera kommuner. Bolagets säte får bli föremål för överläggningar mellan de blivande ägarna i bolaget.

Personal och ekonomiadministration

Det blivande bolaget organiseras med en kärna av anställd personal med en verkställande direktör i bolagsledningen. Personalens geografiska placering bestäms utifrån vad som praktiskt och ekonomiskt är mest fördelaktigt. Tjänsteköp blir förmodligen nödvändigt, men omfattningen och inriktningen av detta måste bestämmas av bolagets styrelse. Personalövergångar från kommunen till bolaget kan bli aktuella och ska då säkerställas enligt lag och avtal med de fackliga organisationerna. En viktig del i verksamheten i det blivande bolaget är en väl fungerande ekonomiadministration och en kundservicemottagning som ska täcka alla frågeställningar inom de aktuella verksamhetsområdena.

Det bör åligga kommunstyrelsen att särskilt beakta att alla åtgärder som vidtas, präglas av ett koncernnyttoperspektiv.

Vad blir kvar hos delägarna?

För Vilhelmina kommuns del, kvarstannar alla anläggningstillgångar i kommunens ägo. Omsättningstillgångar i form av fordon och andra för driften nödvändig utrustning kan antingen ägas av bolaget eller leasas eller hyras från respektive delägare eller externt genom formella, affärsmässigt ingångna avtal.

Kommunstyrelsen måste säkerställa att all redovisning och ekonomi förknippade med de aktuella verksamheterna, särredovisas i likhet med vad som redan idag sker.

Gällande avtal mellan part och kommunen som har betydelse för det blivande bolaget måste identifieras och säkerställas på sådant sätt att driften kan fortlöpa utan störningar.

De frågor som exklusivt kommer att ligga kvar i kommunen är beslut om taxor, investeringar i framför allt vatten- och avloppsanläggningarna samt beslut om verksamhetsområden för vatten- och avlopp samt beslut om anslutningsavgifter för vatten och avlopp. Beslut om ändringar i bolagsordning och ägardirektiv, fattas av fullmäktige. Fullmäktige fastställer budget för verksamheterna efter förslag från bolaget och efter sedvanlig beredning i kommunstyrelsen. Kommunen tillhandahåller bolaget underlag i fråga om räntor och avskrivningar på anläggningstillgångarna i aktuella verksamheter. Bolaget ska utarbeta och för ägarna presentera treårsplaner med förslag om investeringar och taxor, vilket också beslutas av fullmäktige.

Övrigt

Det blivande bolagets verksamhet bör förberedas på sådant sätt att bolaget kan påbörja verksamheten den 1 januari 2022. En utvärdering av verksamheten utifrån angivna syften och målsättningar och då främst beträffande det ekonomiska utfallet, bör överlämnas till ägarna efter det första verksamhetsåret och redovisas till respektive huvudman senast under andra kvartalet 2023.

Kommunfullmäktige föreslås besluta

att uppdra till kommunstyrelsen att besluta om och vidta alla formella och praktiska åtgärder för att gemensamt med Lycksele Avfall och Vatten AB bilda ett bolag att omhänderta vatten- och avlopps- samt renhållningsverksamheterna inom Vilhelmina kommun,

att för ändamålet anvisa 1 100 000 kronor ur eget kapital, varav 1 000 000 kronor avser insatskapital/aktiekapital i det blivande bolaget och att resterande medel får användas för åtgärder i samband med bolagsbildningen,

att kommunstyrelsen i särskild ordning lämnar förslag till fullmäktige om bolagsordning och ägardirektiv för det blivande bolaget,

att det blivande bolagets verksamhet utvärderas och redovisas till fullmäktige efter det första verksamhetsårets utgång.